

STIG RADHE:

Lyhördhet – på verkstadsgolvet

När i den akademiska världen doktorsavhandlingar kan produceras kring så triviala ämnen och frågor som städning av badrum eller stekning av fläskkottletter är det förbluffande att det icke presteras vetenskapliga avhandlingar i så centrala frågor som hälso- och sjukvårdstecken på arbetsmarknaden.

Vilda strejker, oväntad massjukskrivningar, under tidigare perioder blockader och lock-outer, utgör inslag i vardagen. Detta ger upphov till meningsutbyten kring det lämpliga eller lagliga i åtgärderna. Men undantagsvis går man till botten av frågan. Man saknar lyhördhet för vad som utlöser åtgärderna och konflikterna. I ett sk välfärdssamhälle borde man på ett helt annat sätt ha gripit sig an de primära problemen varför och mellan vilka spänningarna uppkommer.

Sjukskrivningar är sedan länge beprövade arbetsmarknadsvapen. Den nu överstånna polisjukekrisen hade på sin tid en mycket mera allvarligare motsvarighet år 1955 med den sk midsommarsjukan. Men redan på 1930-talet förekom sådana sjukskrivningar, dock utan att detta föranledde diskussioner om det lagliga. Enligt 1928 års civila avlösningsreglemente var tex befattningshavare på högre nivå berättigad till 10 dagar fri sjukledighet. Hur många sådana befattningshavare kände sig icke "krassliga" mellan jul och nyår, icke på grund av för mycket julmat utan för att "rädda sjukdagar", som eljest skulle frysa inne. Detta var i sin tur ett uttryck för att man på arbetstagsidan fann att lönen icke var tillfredsställande och att denna sk sociala förmån var något som man till varje pris skulle utnyttja. Något sjukintyg krävdes icke för dylik 3-dagarsledighet. Detta föranledde i sin tur analyser av och diskussioner på den jordnära nivån om vad som var fel,

och hur man skulle kunna rätta till frågorna och detta gjordes – sent omsider!

Under en senare period kunde förvaltningschefer vid kontroll upptäcka att sjukskrivningarna åt sina sjuka barn eller sin tvätt, syltning eller andra viktiga frågor. Men detta föranledde icke rättsliga efterspel men väl en eftertanke huruvida man icke borde införa ett annat organisationssystem med deltidstjänster, något som då arbetsgivarna av pur rädsla för något ovisst icke ville gå med på. Lösningar kom så småningom åstad.

1955 års polisjukekris utlöste intensiva diskussioner på verkstadsgolvet om arbetsförhållanden och andra för den enskilda väsentliga frågor. Förhoppningen är att det som nu inträffat i sin tur ger upphov till sådana diskussioner och praktiska lösningar.

Men vad som är frapperande är, att ytterst få engagerar sig i frågorna redan innan de hunnit bli så infekterade att de utlöser dessa kriser. Avståndet mellan den enskilde individen, som det är fråga om, och de sk höjderna har ökat på ett samhällsskadligt sätt. Man borde mäta temperaturen innan den kommer upp i livshotande febergrader med långa konvalescenttider och sätta in förebyggande medicin snarast. Det nyttar föga med sk pratbubblor om man icke går tillbaka till verkstadsgolvet.

Med dagens relativt lugna arbetsmarknad borde man därför objektivt analysera hela förloppet från uppkomsten av en konflikt, hur den breder ut sig, vilka åtgärder som vidtages, hur den får sin upplösning och, vad mera är, vad som följer därefter. Borde detta icke vara ett lämpligt ämne för en eller flera doktorsavhandlingar – och mera matnyttigt än avhandlingar om fläskkottletter.